

MAGYARORSZÁG BARLANGJAI

AZ ABALIGETI BARLANG

© MAGYAR
DIAFILMGYÁRTÓ
VÁLLALAT

Budapest, 1988

Az Abaligeti-barlang

A Mecsek hegység északnyugati lábánál, a község szélén nyíló, régen Paplika néven ismert szűk forrás-szájon át először 1768-ban hatoltak be helybeliek a barlangba. Kölesí Vince ispán már 1819-ben feltérképezte és részletesen leírta a barlangot. A pécsi barlangkutatók az utóbbi három évtizedben újabb oldalágakat fedeztek fel, így a barlang ma ismert hossza több mint 1700 m.

A látogatók számára már a múlt század második felében kiszélesítették a bejáratot, korszerű kiépítésére és megnyitására azonban csak 1957-ben került sor.

A barlang a földtörténeti középkor triász időszakában lerakódott mintegy 200 millió éves mészkőtömegben alakult ki. A karsztosodás, barlangképződés folyamata a negyedkorban, mintegy 1 millió évvel ezelőtt kezdődött meg. A levegőből és a talajból széndioxidot felvett s így gyengén szénsavassá vált csapadékvíz beszivárgott a kőzet repedéseibe, s egyre lejjebb hatolva kémiai oldással (korrózió) vízvezető járatokat alakított ki. Később kialakultak a víznyelők, melyek a felszíni vízfolyásokat a felszín alatti járatokba vezették. A felszínről besodort hordalék fizikai koptató ereje (erózió) tovább tágította a járatokat, s évszázadok alatt hozta létre a barlang mai méreteit és arculatát.

1. A barlang közel 500 m hosszú főága nem más, mint egy felszín alatti patakmeder. Különös hangulatot teremt a víz állandó csobogása. A falakon jól látszanak a barlangalakító vizek oldásának és koptatásának nyomai, sokszor a képzeletet megmozgató alakzatok formájában.
2. A barlangfolyosó egyik kiszélesedésében elhelyezett padokon napi kétórás légzőkúrán vesznek részt a pécsi Tüdőgyógyintézet felszíni szanatóriumában kezelt, zömmel asztmás és szilikózisos betegek. A barlangi levegő tisztasága, magas kalciumion-tartalma nyugtatóan hat a légzőszervekre.
3. A barlangnak nem a cseppkőképződmények a fő látványosságai. Néhány helyen azonban a szépen oldott sziklafalak látványát megszakítják érdekes képződmények, mint például a találóan elnevezett „Elefánt”.
4. A sziklahasadékba beékelődött „Lebegő kő” környezetében figyelhetünk fel az idegenforgalom céljából kiépített barlangok világszerte egyre terjedő problémájára, a növényesedésre. A kedvező életfeltételeket nyújtó barlangokban a hiányzó fényt a lámpák pótolják, melyek hatósugarában mind nagyobb mér-

- tékben telepednek meg algák, mohák és páfrányok.
5. A barlangot a víz munkája által meggyengített, a földkéreg mozgásaitól megrepedezett mennyezet omlásai is alakították, melyek helyén magas termek alakultak ki. Jól láthatók a törések, réteglapok mentén elvált kötömbök helyei a falakon, a mennyezeten. Az omlások törmelékét a víz lassanként elszállította.
 6. A barlang leglátványosabb része az 1954-ben felfedezett, 78 lépcsőfok legyőzésével elérhető „Nagyterem”. Végében a felszínről beszivárgó mésztartalmú vízből változatos alakú és méretű cseppkő-képződmények váltak ki.
-

The Abaliget cave

It was in 1768 that local people first entered through the narrow spring entrance into the cave (then known as Paplika), situated at the northwestern foot of the Mecsek Mountains. Bailiff Vince Kölesi mapped and described in detail the cave as early as 1819. During the last three decades, the cave explorers of Pécs discovered new tributary branches and increased cave length to more than 1700 m.

In the second half of the last century the entrance was broadened for visitors, but modern facilities had not been installed before 1957, when the cave was opened.

The cave formed in limestone deposited in the Triassic, about 200 million years ago. The process of karstification and cave formation began in the Quaternary, about 1 million years ago. The rainwater which absorbed carbon dioxide from the air and the soil and became slightly acidic, infiltrated into the joints of the rock and reaching ever deeper produced water-conducting passages by chemical dissolution (corrosion). Subsequently, swallow-holes, ponors, evolved and surface water-courses were diverted into the subterranean passages. The physical wearing (erosion) of sediment arriving from the surface further broadened the passages and over hundred thousands of years the present dimensions and face of the cave emerged.

1. The almost 500-m long main branch of the cave is, in fact, a subterranean stream. To visitors a special atmosphere is provided by the permanent babble of water. On the walls slution and corrasion traces of waters are clear, sometimes in forms setting our imagination to work.
2. Along a broadened section of the cave benches are installed for the patients of the Pulmonological Institute of Pécs who take part at the daily two-hour respiratory treatments. They mostly suffer from asthma or silicosis. The pure cave air with its high calcium ion contents has a soothing effect on the respiratory organs.
3. The main attractions of the cave are not the drips-tone formations. In some places, however, the sight of the nicely carved cliff walls is interrupted by marked formations, such as the one rather appropriately named *Elephant*.
4. In the vicinity of the *Floating Stone*, stuck in a crack, the problem of caves involved in tourism world-wide, i. e. vegetation, can be observed. In the caves of favourable living conditions the missing sunlight is compensated for by the lamps, within the range of which algae, mosses and ferns settle in increasing amounts.
5. The cave has also been shaped by collapses of its ceiling, weakened by the action of water. Locally, high halls developed. The original places of slabs detached along joints or beddingplanes are clearly visible on the walls and on the ceiling. The debris from collapses is gradually transported by water.
6. At the end of the cave-tour we reach the most spectacular part of the cave, the *Big Hall*, discovered in 1954 and accessible by climbing 78 steps. In its back dripstone features of diverse shape and size have accumulated from infiltrated waters.

Die Höhle von Abaliget

Die am nordwestlichen Fusse des Mecsek Gebirges, am Gemeinderand von Abaliget befindliche Höhle wurde zum erstenmal 1768 von Einheimischen durch den engen Eingang befahren. Der Gutsverwalter Vince Kölesi hat schon 1819 die Höhle vermessen und ausführlich beschrieben. Die Höhlenforscher von Pécs (Fünfkirchen) haben in den letzten drei Jahrzehnten neue Nebengänge entdeckt, so überschreitet die heute bekannte Länge der Höhle 1700 Meter.

Für die Besucher wurde der Eingang schon in der zweiten Hälfte des vorigen Jahrhunderts erweitert, die moderne Erschliessung und Eröffnung geschah aber nur 1957.

Die Höhle ist in dem ih der Triaszeit der ergeschichtlichen Mittelalter abgelagerten, etwa 200 Millionen Jahre alten Kalksteinmassiv entstanden. Die Höhlenentstehung begann im Quartär, vor etwa 1 Millionen Jahren. Der Niederschlag, der mit Aufnahme von Kohlendioxid aus der Luft und dem Boden schwach kohlenstoffhaltig wurde, hat durch die Gesteinsspalten in die Tiefe gesickert und durch Korrosion wasserführende Gänge ausgebildet. Später entstanden die Wasserschwinde, die die Oberflächenwässer in die unterirdischen Gänge hinabführten. Von der Oberfläche mitgerissenes Geschiebe erweiterte noch die Gänge und hat nach Jahrhunderttausenden die heutige Formen und Grössen der Höhle geschafft.

1. Der beinahe 500 Meter lange Hauptgang der Höhle ist eigentlich ein unterirdisches Bachbett, wo das ständige Rauschen des Wassers eine besondere Atmosphäre bietet. Die Wände zeigen ausgeprägt die Korrosions- und Erosionswirkung des Wassers, oft in Formen, die unsere Phantasie belebhaft machen.
2. In einer Ausweitung des Höhlenganges sehen wir Bänke, wo ihre tägliche Atmungskur die meistens Asthma- und Silikosenkranken verbringen, die in dem unweit von dem Höhleneingang liegenden Sanatorium der Lungenheilstalt Pécs behandelt werden. Die Höhlenluft mit ihrer Staubfreiheit und ihrem hohen Kalziumionengehalt hat auf die Atmungsorgane eine beruhigende Wirkung.
3. Die Hauptsehenswürdigkeit dieser Höhle ist nicht ihr Tropfsteinschmuck. An manchen Stellen finden wir doch inzwischen den schön geformten Wandflächen interessante Sintergebilden, wie z. B. den "Elephant".

4. In der Umgebung des in eine Felsspalte eingekleiteten "Schwebenden Stein"-es wuchs die Lampenflora, ein weltweites Problem der Schauhöhlen. Die Höhlen bieten günstige Lebensbedingungen, das fehlende Licht sichern die Lampen, in deren Wirkungskreis siedeln Algen, Moose und Farne auf zunehmender Fläche an.
5. Die Höhle haben auch die Verstürze der durch die Wirkung des Wassers und der Erdkrustebewegungen schwächer gewordene Decken geformt, wo hohe Hallen entstanden sind. An den Wänden und Decken sieht man gut die Schichtflächen, wovon die Gesteinsblöcke einst abgelöst haben.
6. Der attraktivster Teil der Höhle ist die 1954 entdeckte "Grosse Halle", die man mit Bezwingung von 78 Stufen erreichen kann. Am Ende der Halle wurden aus dem von der Oberfläche einsickernden kalkhaltigen Wasser Tropsteine verschiedener Formen und Grössen ausgeschieden.

Írta és fényképezte: Hazslinszky Tamás
Szerkesztette: B. Zsédényi Judit

© Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1988.